

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
mw. Mr. Drs. I.K. van Engelshoven
postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
de heer Drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Baarn, 6 juni 2019

Vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020 -2024; Leven lang ontwikkelen in Nederland

Geachte ministers,

Op 18 maart j.l. heeft u – met uw collega's van VWS en BZK – een kamerbrief doen uitgaan over het vervolg van het project 'tel mee met taal' (ref. 1479729). In de maand juni is een kamerbrief over de Volwasseneneducatie te verwachten, terwijl er ook een grote verandering op het inburgeringsdossier aanstaande is.

Eind 2017 hebben wij (een aantal landelijke organisaties op het gebied van het versterken van de participatie van burgers via levenslang ontwikkelen, waaronder Ingrado, de vereniging ABC, de Stichting Learn for life en de LVO) u een houtskoolschets/visiedocument over leven lang leren (vervolg volwasseneneducatie) gezonden. Onder verwijzing naar dat document en onze brieven van 5 mei 2018 en 16 oktober 2018 en de rapporten van o.a. de commissie SAP van april 2018 en de SER van april 2019 willen wij u een paar aanbevelingen doen om de vervolgaanpak succesvol te laten zijn.

Integratie van de ontwikkeldossiers

Wij onderschrijven vanuit onze expertise het advies van de SER om integratie en meer samenhang van de vele activiteiten die de participatie van burgers in onze samenleving versterken (o.a. door het aanbieden van basiseducatie) aan te brengen. Daarom adviseren wij u de inburgering, volwasseneneducatie en de vervolgaanpak laaggeletterdheid vanuit één landelijk kader regionaal tot uitvoering te laten komen.

Weten wat werkt: meer inzicht en kwaliteit

Ook ondersteunen wij het advies van de SER om een landelijk kader voor de kwaliteit en toegankelijkheid vast te stellen. In de 18 maartbrief lijkt het alsof het rijk daartoe de aanzetten wil geven om dat vervolgens over te dragen aan de gemeenten/regio's. Vanuit onze internationale ervaringen moeten we dat ontraden. Landelijke kwaliteitsborging, alsmede inzicht in de bedoelde

doelgroepen en de te bereiken resultaten is een must om regionaal effectief te kunnen opereren met het vooralsnog zeer beperkte budget.

Meer mensen bereiken met een aanpak op maat: gebruik Ervaringsdeskundigen

Taal, rekenen en ICT-vaardigheden zijn o.i. middelen om de basisvaardigheden van burgers te vergroten zodat zij beter kunnen participeren in de samenleving. Er zijn nogal wat burgers die dat zelf ervaren hebben en nu wel een nuttige plek in de samenleving gevonden hebben, zich gewaardeerd weten en veel minder onzeker hun toekomst tegemoet gaan. Ons advies is bij de implementatie van leven lang ontwikkelen gebruik te maken van de ervaring van deze personen. Er zal individueel maatwerk geleverd moeten worden, als alternatief van de 'klasjes van volwassenen'. Op basis van 40 jaar ervaring weten we dat dat niet werkt.

Gebruik internationale kennis

Ook internationaal, met name buiten Europa, is succesvol ervaring opgedaan om laaggeletterden zich op allerlei verschillende manieren te laten ontwikkelen tot participerende burgers. Wij weten waar dat is, met welk succes en hoe dat is opgezet. Wij delen dat graag met u om ook in Nederland de deelname van burgers aan het versterken van de basisvaardigheden te vergroten. We zullen de omslag moeten maken van summatief leren (toetsen) naar formatief leren (houding en gedrag). Onderzoek en meetinstrumenten moeten rekening houden met de veelvormigheid van de problematiek. Dan kan de kwaliteitsbewaking veranderen van output naar outcome.

Samen aan de slag: meer gemeenten, werkgevers en maatschappelijke organisaties actief

Gemeenten moeten intensief met elkaar gaan samenwerken vanuit een goede visie op de aanpak van basisvaardigheden. Gemeentelijk beleid moet op elkaar worden afgestemd en men moet continu van elkaar leren. Waar mogelijk dient het Ministerie dit vanuit het oogpunt van kwaliteitsborging te bevorderen. Wij zijn verder van mening dat de meeste winst en efficiëntie op de korte en middellange termijn kan worden gerealiseerd door een nauwe samenwerking tussen gemeentes en bestaande organisaties. Het merendeel van deze organisaties beschikt al over de kennis en vaardigheden die nodig zijn om het vernieuwde beleid vorm te kunnen geven.

Met onze leden/deelnemers bieden wij u aan – met gebruikmaking van onze ervaring – in een aantal pilots in regio's in Nederland de participatie van burgers in de samenleving te vergroten door het versterken van hun basisvaardigheden. Wij gaan daarover graag met u in overleg.

Alliantie Participatie

Wij zijn voornemens in het verlengde van het SER advies een alliantie op te richten om integraal en samenhangend de participatie van burgers in de samenleving te bevorderen.


Graag denken we met u mee om via versterking van de basisvaardigheden van burgers die dat behoeven, de participatie van hen in Nederland te bevorderen en zo bij te dragen aan hun welzijn.

Met hartelijke groet, mede namens Ingrado, de Vereniging ABC, Rogier van 't Rood (Universiteit Utrecht /internationaal expert nonformele volwasseneneducatie) en de stichting Learn for life

De Landelijke Vereniging van Onderwijsadviseurs



Gertjan Nijpels
(voorzitter)



Hans Hoes
(secretaris)

Minister van VWS

Stas BZK

Cc de voorzitter van de Tweede Kamer

VNG